

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
 Pol leta „ 2.30
 Četrt leta „ 1.20
 „Kmetovalec“ za naročnike Soče Vse 1.
 f. 2.—Pol leta f. 1. Za nenaročnike: Vse
 leto f. 3.—Pol leta f. 1.60

Pri oznanilih in ravno tako pri „poslanicih“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
 7 „ „ „ 2 krat
 6 „ „ „ 3 krat
 Za recje širke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju; v Trstu v tobakarnicah „Via della caserma 60“

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenev v Gorici. — Rokopis se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža ako se oglase pri uredništvu.

Glasilov slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Naša glavarstva.

I.

Naše občine po Goriškem so v obče še zadosta dobro vrejene in občinski zastopi poslujejo sploh povoljno. Vzbujejo ljudstvo zvršuje tu pa tam ostro kontrollo nad njih gospodarstvom, ter povzdiguje svoj glas, kedarkoli vidi, da se z občinskimi imetjem ne ravna postavno, varčno ali pošteno, ali da se mu nakladajo nepotrebna ali pretežavna občinska bremena. In tako je prav, kajti župani in starešine gospodarijo z občinskimi blagom; oni niso v tem oziru nikakor absolutni, neodvisni gospodarji, ampak izvoljenci, ali zastopniki svojih volilcev in kot taki odgovorni za svoje poslovanje ne samo predpostavljenim oblastnjam, ampak tudi vsem tistim, kateri imajo pravico do oskrbovanega premoženja. Občinski zastopniki se volijo po našem občinskem redu za dobo treh let; če samovoljno dalje časa poslujejo, je to nedostojno in jim nikakor ne daja ugodnega sprčila. V takih slučajih se navadno govori, in dostikrat ne po krivici: „župan ne mara preskrbeti za novo volitev, ker je njegov urad v neredu, ker je nemarno gospodaril in se boji račun položiti, ker ne more odraditi gotovine, koju izkazujejo občinski računi, ker mu služba nese“ in enake sumljive reči. In kakor reče, se v mnogih takih slučajih ljudska govornica ne moti—mariveč je pravo zadela. Ker je pa to po mnogih skušnjah dognana stvar, bi morale političke oblastnije strogo izvrševati dolžnost, katero jim nalaga občinski red ter na to gledati, da se volitve povsod o pravem času zvršujejo tako, da lahko koj po preteku volivne dobe nova občinska zastopstva svoja dela prevzamejo.

A žalibog ne samo, da se ne to vsaj v našem Goriškem okrajih čisto nič ne pazi, moramo celo konstatare, da se volitve tudi v takih občinah neprimerno dolgo zakasnujejo, kder je v občinskem gospodarstvu največji nered doma, kder so postavolomi tako rekoč na dnevnem redu, kder župani malo da ne višim obtastnijam očitno kljubujejo.

Da nam ne bo mogoče nihče obrekovanja očitati, naj navedemo resnične, faktične vzglade: V Lokavcu nad Ajdovščino je bil občinski zastop dolgo čez postavno dobo na krmilu in ponovljenim pritožbam občinarjev in celo posamaznih starešinov se je še le posrečilo, da je bila nova volitev razpisana. Da bi pa dosedajni župan še ne moral kurličnega stola drugemu odstopeniti, vložena je bila pritožba zoper novo volitev.

Dasiravno so se pritožniki na prav šentane razlo-

ge opirali, je vendar politička gosposka več mesecev porabila, da je stvar—kakor slišimo, te dni še le razsodila. Med tem koliki nered, koliko prepisov, koliko homatij in celo škandalov v občini!

Enaka se godi v Sempasu. Tam tudi ni hotelo biti dolgo volitve na dan in sklicale so jo še le pritožbe. Proti volitvenemu aktu so bile na to podane pritožbe, katere čakajo rešitve uže celih osem mesecev, pa še vedno zastoj! In vendar se tudi Sempaska županija ne more ponašati z rednostjo; saj je našim čitateljem po nekaterih dopisih dobro znano, kako so Sempasaci brezpostavno razdelili svoja zemljišča in razprhali lep zemljiščno—odvezni kapital nad 14.000 gl., in to zoper ostre propovedi pristojnih oblastnij. In glejte! Namestništvu in glavarstvu so vse te nerednosti in nepostavnosti iz mnogih pritožeb dobro znane in vendar se rešuje prepirnost zaradi letošnje volitve tako, kakor bi ne trebalo družega občinskega zastopa—do sodnjega dna.—Pritožba zoper zadnje občinske volitve v Kalu je tudi več mesecev čakala rešitve in v Ajbi se je enaka štrna blizo poldružega leta razmotavala pri političkih gosposkah.

Enake uradne kesnosti ne moremo in ne smemo tukaj tako kvalifikovati, kakor zasluži, ker bi se sicer najbrže stegnili policijska roka po našem listu; a to ponavljamo iz popolnega prepričanja, da občinsko gospodarstvo zelo zelo škodo trpi vsled tega in da bi moral biti v okom vsem tem neprilichnostim v našem občinskem redu, kakor je odločen obrok za vložbo pritožeb, odmerjen termin tudi za njih rešitev.—

Dopisi.

Z Dörmburga 9. novembra. (Izv. dop.) Slabo nedeljo a vendar lep dan smo imeli preteklo nedeljo v Dörnbergu in ne samo lep ampak prav krasen dan nam je bil, tako da se nam bo dolgo tožilo po njemu in da nam ne zgine lahko iz spomina. Imeli smo ljube goriške goste, vrie čitalnične diletante med seboj in to nam je dalo priliko k prav sijajni narodni zabavi. Kljubu neprijetnemu vremenu nabrala se je o napovedani uri lepa množica na čitalničnem dvorišču, kder je bila pred besedo javna tombola, navadno sicer precej dolgočasna, a v tem slučajih jako zanimiva igra, ker je šlo za prav originalne dobitek: za sladko kapljico in natura. Znad zeleno ovenčanega hodnika je starosta čitalničen, g. Ker-

ševani se sonovnim glasom naznanjal številke in vse je iskalo proglašenske na svojih kartelah in vse jih hitelo sbrisavati in ko je bilo uže lepo število razglašenih—slišalo se je tu pa tam mrmranje: „meni manjka še eno,“ ali „moja kartela je nesrečna, ne bo nič“, ali „kako bi se mi prileglo vedro vinca za Martinovanje, to bi ga srkali!“ in tako še mnogo enakih pobožnih zdihljejev. A ker naenkrat počí glas: „činkvina!“ in hajde, sopiha nekdo urno po stopnicah na hodnik ter izroči svoj listek odboru. Revež, kaj si storil? vidiš kako se poredno maje cvoteča glava starostu? in kaj pomenja to ušesa predirajoče vrisenje in sikanje po hodnikih, po dvorišču? Skrij se, za Boga in ohladi si v samoti svojo jezo zaradi pomote, katere ti je toliko sramoto naklonila. prihodnjič pa nategni boljše svoji nšesi, če te bo sploh še kedaj mikalo tombolo igrati!—Mrči se, igratelj uže komaj zasledujejo proglašene številke; zato se starosta malo požuri. In kinalo so sopet odmeva: činkvina! zdej ni pomote in srečni „novic“ je za svojo bližnje ženitovanje z vincem preskrbljen. Dobro teknilo! Pri drugi činkvini se nasmehlja srča goriškemu registarsurjuje uže vedela, česa treba visokemu C., da v grlu nj; zastane. „Tombole“ tudi nijmo dolgo čakali in kedor jo je dobil, bo lahko zalival z dobikom svoje polne malice v kleti, kedar se mu začnejo sušiti.—Zdej k besedi.

Dvorana ni bila tako silno polna, kakor po navadi, a v tako neugodnem vremenu bi vendar ne bili toliko gostov pričakovali, ki so nas počastili z Gorico, Rihenberga, Černič, Komna in od drugod. Potje je bilo polnoglasno; zbor je izraževal živo, dejansko pobrati mijo med domačimi in rihenberškimi pevci, tudi pevovodja gg. Poniž in Križman sta se prav enakopravno vrstila v vodstvu. Vse točke so bile z živahno polhvalo sprejete in dva zbora sta se morala celo ponavljati. Uspeh je nasledek zloženih združenih moči in to zloženost pozdravljamo s prav posebno radostjo. Dvanajstletna, nježna Ludovika Ničeva je prav mično deklamovala Cegnarjevo „Rožica med trnjem;“ spoznali smo koj, da klije v njej iskra vrle diletantinje in za to smo ji prav veselo ploskali. „Zgubljeni raj“ Kososkijev, je bila za našo čitalnico prav primerno izbrana deklamacija, pa tudi g. deklamator E. Kl. se v takem „generu“ najboljšje obnaša.

Kaj bi govoril šo ob igri „Visoki C.“ o zvezdi naše cele besede? Zamaknjone oči, nategnjena ušesa, neprenehljivi smeh poslušalcev, ploskanje po vseh pikantnih prizorih in improvizacijah in gromovita pohvala na koncu igre so nepristranska občena kritika, katero

LISTEK.

Posebni znaki.

(Noveleta.)

Po danej snovi

Spisal: Janko Leban.

(Dajje.)

II.

Sest let je bilo poteklo. Kopeljska saisona se je v Srečevrelcu na novo odprla ter je obetala več obiskovalcev, nego do sedaj. Pa nij čuda! Saj je bila z vsakim letom glasovitnejša, a tudi od strani zdravnikov gorko priporočevana.

Nove hiže in lepe vile gledale so izza gostega grmovja, katero je bilo mejutem lopo zraslo. Na mestu, kjer je prej stala ona stara hižica, v kateri je stanovala pred šestimi leti majorka ob časi kopeljske saisona, stoji zdaj lepi hotel Garni.

Vse je jako okusno urejeno. Godba na vrtu kopeljske hiže je veliko boljša, kakor je bila nekelej, šetališča so poravnana, a tlak ne muči več nog tamkajšnjih sprehajalcev.— Napis „posojilna knjižnica“ se sveti se glasnimi črkami na črnej plošči nad vhodom v hižo, in

borna prodajalnica pekova, spremenila se je zdaj v elegantno konditorijo.—

Iz hiže, na kateri vobra rdeča zastava, prijde kopa mlajših in starših gospa; lasje so jim večidel razpletani, a klobuci segajo jim globoko doli do čela. Nij čuda,—saj prihajajo ravno iz kopelje. Ker jih glad mora še precej nadlegovati, obrnejo se naravnost v konditorijo. Usedši se precej veselo na zametne naslonjače, jamejo se razgovarjati.— Priproste kmetske deklice pa imajo dosti opraviti, da jim morejo postreči s tem, kar želijo.

Zastarela gospa sedi v družini mladenke pri mali mizi, nekaj vstran od hrumečega tropa. Vlasje jej niso razpletani, nego skriti so jej pod neprodinim šignonom, čegar svitlorujava barva nekako čudno kontrastira s temnorujavo barvo nje polti.

Bila je majorka Žalnikova se svojoj hčerjoj Idoj. Jako hitra in gibčna je majorka, kakor pred šestimi leti, le jena živatnost narasla je zadnji čas še precej, zaradi česar išče na novo polajšanja v srečevrelčevjej kopelji. Mejutem, ko mati svoj zajuterk slastjorj opravlja, obrneno so oči jene hčerke, sedečo prav tik nje, na ulico in na hižo, nad katero je čitati napis „Policijska oblastnija“.

Deklici jamejo lica žareti, a prsi začno se jej vzdigovati.—

„To je bil ženijalni čin, kojega si tu-le enkrat izvršila“, reče majorka smijaje in uganivši hčerine misli, „če pomislim kolko sramote, strahu in jeze sem pre-

stala tisti večer—.....!“ Izreki to pogleda izvedavo hčerko, čakaje kaj ona k temu poreče.

„Vendar dejala sem uže takrat, da oni mladi be- rač z bliščečimi čevlji nij bil tat, ki nas je okradel!“ zavruje Ida.

„Pravi tat nosil se je nekoliko menj lepo“, odgovori mati smijaje se. „star, gospodskam uže davno znan potepuh bil je, ki nas je okradel; sicer smo razen Nežinega petaka, vse srečno nazaj dobili.“—

„Jako sem radovedna, da-li gospod komisar še tukaj biva in če naji bi še poznal?“

„Poznal bi naji, poznal, saj taki ljudje imajo bistrice oči.“—

Ida se pripogne nekoliko črez mizo, da bi videla program muzikalčnega „plesnega venca“, katerega bodo dali danes v kazinu in koje slovesnosti misli tudi ona z materijo udeležiti se.—

Lepo je bilo videti angeljskolepo osemnajst letno mladenko Ido, ko je na večer stopila v krasnej toaleti v kazinino dvorano se svojo materijo.

Obe dami bili sti v družini še tujki, kajti živeli sti do sedaj jako tihotno; starih znancev pa iz saisona pred šestimi leti nij bilo več nobenega. Stopram pred kratkim semkaj se naselivši, nijsti občevali z nikomar razen s kopeljskim zdravnikom.

Jako nemirna je postajala Ida, videča, da so uže povsod pri vseh mizah skupej zbrane male koterije in da sti ona in jena mati le kakor sanki v tej veseli družbi. Bala se je, da je ne bo pri plesu nekdo opazil,

kar na mah vse zadobi. Dalje prosi govornik, naj nazoči spodbujajo svoje tovarše k veči delatnosti na narodnem polju in da naj oživljajo in podučevajo nevedne in trdovratne.

Denarničar Trobec poroča o stanju društvene blagajnice ter naznanja, da je veliko udov, kateri so s plačilom zaostali, da naj jih opozorujejo namestniki, odborniki in njih svetovalci, da poravnajo svoj dolg.

II. točka. Kmet Jurij Gerdolj navede v dolgem govoru ničevost sedajšnjih okrajnih načelnikov, kateri so zgolj tuji ter ne umejo našega jezika in kateri okolico toliko tisoč gl. na leto stanejo; dalje da občinstvo v take nobenega zaupanja ne stavi, ker so bili do sedaj nepoznane osebe in ker ne poznajo potreb okolice in jim niso znane niti najmanjše zadeve okoličanov. Govornik poudarja, da oni so le od magistrata proti naši volji postavljeni, da okolico vedno bolj zatirajo ter ji jemljejo vse pravice ter le zato skrbe, da bi kmetu naložili vsako leto več davek itd. Govornik stavi predlog, naj se zopet pošlje prošnjo mestnemu stareštvu za odpravo sedajšnjih okrajnih načelnikov, in naj se izvolijo domači zaupni možje za župane. Predlog je bil podpisan in enoglasno sprejet.

III. točka. Posamezni nasveti: Čest. g. Križman stavi na odbor neke interpellacije in vpraša, če so se vsi sklepi občinskih zborov izvršili, na kar sta odgovorila tajnik in podpredsednik. Interpelant izreče željo, da ako se še niso nekateri sklepi izvršili, naj jih izvrši nov odbor.

Gosp. Černigoj stavi dva predloga in sicer prvega, naj se odbor političnega društva obrne s prošnjo do mestnega svetovalstva, naj bi ne zahtevalo od okoličanov pologo neke svote ob priliki ko prošite prodajo v mestu, ker se je to zdaj na novo vpeljalo, z neko postavo, katero je mestni magistrat tihotapno izvrševati začel, brez da bi bili dobili okoličanov i kako naznanilo o tej reči.— Drugi predlog stavi govornik, naj slavi odbor pol. društva „Edinost“ pošlje prošnjo mestnemu svetovalstvu, da ne bi se pobirala pridobitnina (anti-commercio) od živine takih okoličanov, kateri imajo živino le za svojo porabo in ne stoje v mestu na javnih trgih za vožnjo, kakor drugi, da naj bi mestno svetovalstvo ozir jemalo na kmete in ga ne stavilo v versto onih, kateri si z vožnjo služijo svoj kruh.

Oba predloga sta bila enoglasna sprejeta.
Čest. g. Križman v jedernatem govoru poudarja potrebo časnika in navede slog, ktera se je izvršila na Goriškem; glede na to naj bi se, ker bo v Gorici z novim letom le en sam časnik izhajal, tudi tržaški Slovenci združili z Goričani; predlaga torej, naj se voli odsek treh udov, katerim bojo pridjani trije namestniki, da stopijo z goriškimi Slovenci v dogovor in sklenejo veljavno pogodbo.

Trobecc podpira predlog predgovornika in reče, da naj bi odsek na to delal, da bi „Soča“ svoje ime ob priliki zedinjenja spremenila v ime „Edinost.“

Sprejet je predlog g. Križmanove enoglasno in volijo se v odsek gospodje Dolinar, Trobec in čest. Križman, za namestnike pa gg. Gorjup, Gerlanec in Valavec.

Gosp. Gorjup predlaga, naj bi udje vsak 50 sol. doplačali k mesečnini, da se bo napravila denarnica močna, da se bo z društvenim denarom plačal časnik za vse ude; ali predlog ni bil zadostno podpisan in pade.

Denarničar g. Trobec naznanja, da je dolžnike uže dvakrat opominjal z listki, pa da je bilo zastoj.

Čest. Križman naglaša, da se mora odbor v prihodnje bolj strogo pravil držati in vsakega, kedor ne plača o svojem času, izdružiti; le potem bo tudi denarničar mogel knjige v redu držati, in tudi mu bode mnogo nepotrebnege dela prihrajenega.

Isti gosp. stavi predlog: Politična društva so zato osnovana, da izobražujejo ljudstvo; po tem so potrebne seje in občini zbori, zato pa naj bi se vsaki mesec sklical občinski zbor, in ne z namenom, da bi bili vedno predlogi in druge enake stvari na dnevnem redu, ampak naj bi se občinstvu razlagale koristne stvari, n. p. ustava, postave, kmetijske stvari; o teh rečeh naj bi se ljudstvu kaj predavalo ali čitalo.

Predlog je bil enoglasno sprejet.

Drugi predlog istega gospoda, da se namreč napravi veselica v prid pribeglih Hrcegovincev na avstrijsko zemljo, je bil tudi enoglasno in z navdušenostjo sprejet.

Volitev se je vršila enoglasno in so bili voljeni sledeči gospodje v odbor:

za I. okraj. Sancin Ivan, deželni poslanec; Dolinar Ivan, posestnik;— II. okraj. Purič J. Marija, posestnik.— III. okraj. Nadlišek Stefan, deželni poslanec; Trobec Anton, posestnik.— IV. okraj. Žvanut Matija, trgovski opravnik;— V. okraj. Malalan J. Marija, krčmar; Gorjup Ivan, trgovec;— VI. okraj. Nabergoj Ivan, državni i deželni poslanec.—Namestniki: Ciac Jože posestnik; Nadlišek Janez, posestnik; Gerdolj Jurij, kmet; Culin Jožef, kmet; Vatovec J. M., posestnik; Gerlanec Janez, posestnik; Sošič J. M., kmet; Razen Andrej, kmet; Ukmar Silvester, kmet.

Ko so bile vse točke dnevnega reda izvršene, zaključil je podpredsednik občinski zbor. Odbor pa si bo volil svojega predsednika v prihodnji odborovi seji, kakor tudi denarničarja in tajnika in predsednikovega namestnika.

Politični pregled.

Državni zbor je sprejel žandarmerijsko postavbo skoro prav tako, kakor jo je navsetovalo ministertvo. Vlada je postavni načrt najprej predložila gospodski zbornici; ker pa je zbornica poslancev spremenila en paragraf te postave, bo romala še enkrat v gospodsko zbornico. Opozicija se je ustavljala tej postavi, ker ona daje preveč oblasti čez žendarme političkem gosposkom; poslanec Herman je celo izrekel, da drž. zbor nij kompetenten sklepati o tej zadevi in dr. Vošnjak je v temeljitem govoru grajal zlorabo žandarmerije, ki več pazi na konfiscirane liste, nego na tatove; dokazal je to z resničnimi dogodkami na Krarjskem in je žel obilo pohvale na desni strani zbornice.— Zdaj je v državnem zboru na vrsti Wildauerjev predlog gledé pravic dež. šolskih svetov. Opozicija se bo na vso moč vpirala temu predlogu in vpisani so uže mnogi govorniki proti predlogu; prvi bode menda govoril grof Hohenwart in za njim mnogi Poljaki, Slovenci in drugi.— Poljaki pa še zmerom nijso sklenili, kako bi se obnašali v tej zadevi in ne vedo, če bi ostali v drž. zboru, ali bi ga zapustili.

Minister za Galicijo, Zemialkovski, bi rad še ostal minister in se vije, kakor jegulja; prosil je cesarja, naj mu dovoli, da odstopi, a vse to menda na lez, da se poljski poslanci sopes pomirijo in ne zapuste Dunaja.

Oči so propali pri volitvah v kupčijsko zbornico; zmagali so popolnoma ustavoverci, cesar je kriv volilni red Šmerlingov in pa velika nesloga mej narodnima strankama.

Iz Dunaja se piše v nemške liste, da bode Auersporgovo ministertvo kmalo propalo.— Finančna mizerija je v Avstriji tako velika in ministertvo tava iz zadrege v zadrego uže toliko časa, da se ne more več dolgo držati. Zdaj pa ga hočejo nadlegovati še ustavoverci z neko interpellacijo, ki graja dosedajno trgovske politiko, kar je na las podobno nezaupnici.—

Ogrski zbor je sopes začel zborovati. V prvi seji je minister Tisza, zdaj vsegamogočen mož na Ogrskem, govoril in mej drugim omenil, da se mej Avstrijo in Ogrsko ne sme ločiti colnina, ampak ta in pa narodna banka naj ostaneti skupni.— Če se pomisli, da so Ogri dosedaj zmerom terjali popolno ločenje od avstrijskega gospodarstva, mora se priti do sklepa, da Ogri dosti kričijo, pa malo zamorejo in da bi morali biti še hvaležni in zadovoljni, če jih Cizlajtanija hoče imeti pod svojim krilom, kakor jih zdaj ima.

Hrvatski sabor, ki je v kratkem zasedanji rešil proračun in druge administrativne zadeve, je bil večeraj zaključen.

Ogrski Srbi so poslali deputacijo v Pešto, da prosi ministra, naj jim dovoli „Srbsko Matico“ sopes preložiti iz Pešte v Novisad.

Ob ustaji dohajajo zdaj redkejši glasi.— V Hercegovini so se ustaši po zadnjih zmagovalnih bitkah vtaborili v mnogih krajih in bodo napadali turške kolone ter operirali proti trdnjavama Nikšič in Trebinje, katerih prebivalstvo in garnizija uže zdaj strada. 1000 prostovoljcev iz Dalmacije je šlo te dni čez Knin ustašem na pomoč.

Pri Gačkem so ustaši sopes vzeli eno turško trdnjavico in razpodili eno turško provijantno kolono. Tržaški „Cittadino“ je prinesel oni dan vest, da sta se sprla Ljubibratič in Peko Pavlovič zaradi poveljstva in da je šel prvi k črnogorskemu knezu, da on razsodi v prepisni zadevi.— Sliši se zdaj, da je knez sopes sprijaznil oba voditelja in da se je Ljubibratič uže sopes povrnil k ustašem, kateri dan za dnevom pričakujejo napada od večje turške sile. Ljubibratič je nekda s črnogorskim knezom tudi posvetoval se zaradi osnovanja narodne vlade. Sklenilo se je nekda, da bodo sklicani vsi ustaški vodje Hercegovine in Bosne, da bodo v velikem zboru proklicali narodno vlado za Hercegovino in Bosno ter volili načelnike te vlade. Toliko bosnjaški, kakor hercegovinski vodje so sklenili, da ne bodo mirovali čez zimo, ampak Turke napadali od vsih strani.—

Hrvatski „Obzor“ ima telegrafično vest, da je bil 6. novembra v Vukovej kosi v gornjej Bosni

triurni boj mej ustaši in Turki in da so ustaši podrli most ne daleč od Banjaloke, in razdrali vse cestne in telegrafične zveze okoli Banjaloke.

Introvo pitanje pa je zadnji čas zadobilo novo čistejšo barvo. Rusko so si prizadevali nemški listi potisniti v drugo vrsto pri rešenji tega prašanja; pravili so namreč, da Rusija nij prijazna ustaji in da bo zavirala osvobojenje Jugoslovanov. A zdaj so naenkrat spremenili pisavo in ovajajo veliko bojazen pred Rusijo, katera je začela postopati odločno in zdaj godi prvi violini, mej tem ko je Andrassijeva politika, kakor pravijo sami ustavoverni listi, prav gotovo napravila „fiasško.“ Mislilo se je dozdej, da ima Andrassy vajete v rokeh in Ruska sama se je tako zadržala, kakor bi res Avstriji pustila prvo mesto pri razvozlanji važnega prašanja. A oni tedden je kar nenadoma ruski vladni „Vestnik“ prinesel članek, ki izpoveduje, da Rusija gledé dogodkov na Balkanu ne stoji osamljena, ampak zvezana je z dvema drugimi močnimi državami. (Avstrijo in Nemško). Vse velevlasti žele, da se reči poravnajo po mirnem potu. Pri vsem tem pa Rusija nij žrtvovala simpatij do kristjanskih Slovanov omenjeni zvezi in žrtve, katere je Rusija dozdej doprinesla za uboge pod Turško zdihaajoče Jugoslovane, ji dajo pravico, da sme pred vso Evropo potrditi svoje simpatije. Rusija je v soglasju z Avstrijo in Nemško dozdej zabranila vsaktero intervencijo na Balkanu in Turški svetovala, naj se poravna z ustaši, na kar je sultan izdal „irade“, ki zagotavlja kristjanom enake pravice, kakor Turkom. A ker turškim dekretom po dosedajšnjih skušnjah nij nič verjeti, treba je, da velevlasti dolajo na to, da se pod njih garancijo izvršijo spremembe, katerih Turška sama ne more dovesti. Na vsak način pa mora nehati žalosten stan kristjanskega ljudstva v Turčiji. Tako torej govori ruska vlada in ker ta odločni ton ne dopušča več dvoma, da hoče Rusija prevzeti protekcijo čez balkanske Slovane, jeze se ustavoverni listi in pravijo, da vsi stroški Avstrije za podporo Hercegovincev in Bosnjakov so zavrženi. Če se pomisli, da politični položaj je prav gotovo tak, da se ne more nobena velevlast resno vstavljati ruskemu prvaštvu v tem obziru, smo pač mi prav imeli, ko smo rekli, da konečno bo Rusija storila, kar bo njej hasljivo in samo na to gledala, da vtrdi svoj upliv na Balkanu, kar bo najprej s tem doseгла, da sili velevlasti k pripoznanju principa neintervencije, mej tem ko bo ona podpirala težnje Srbije in Črnogore. Avstrija nekda pripravlja za vojsko vse trdnjave na turški meji in sliši se celo, da bo intervenirala to spomlad; to ne bi bilo sicer slabo, a morda je Andrassy uže vse zamudil in napačna politika njegova bode Avstrija pripravila še ob ves upljiv na Balkanu.

Slišalo se je celo, da Rusija močno oborožuje, pa to vest oporekajo ruski listi in avstrijski jim pomagajo.— Srbska se nekda resno pripravlja na boj, marširale so uže 4 brigade okoli 32000 mož na mejo. Ministertvo Kaljevič hoče vojsko; knez se sicer še obotavlja, ampak on stoji zdaj popolnoma pod ruskim uplivom in radikalci ga imenujejo šaljiivo ruskega konzula.— Vse le na spomlad čaka in svet, ki se zanima za politiko, hudirjevo zimo z nejevoljo pričakuje. Sultan ima uže sopes novega vezirja. Avstrijski in ruski poslanik v Carigradu sta te dni turškemu vezirju ojestro očitala nezmožnost Turčije.

Francoska narodna skupčina je sopes začela zborovati; volila je bureau, v katerem imajo večino republikanci. Bonapartisti so sopes začeli hudo intrigirati; ampak ne Francoskem se republika vsaki dan bolj utrjuje.

Na Italijanskem zanima vso kroge velikanski proces Soncogno to je obravnava proti morilcu urednika lista „La Capitale.“ V ta proces je uplotenih mnogo visokih oseb in se ve more vedeti, kako bo končal.

Razne vesti.

(Potrjeni deželni postavi.) Njegovo Veličanstvo je blagovolilo potrditi dva postavi, sklenjeni v zadnji deželnozbornski sessiji. S prvo je odpravljena šolnina, druga pa zadeva prenarodbo §§. 21. 22. 32. 34. in 37. postave od 10. marcija 1870 štr. 18. ta postava se glasi tako-le:

Cl. I. §§. 21. 22. 32. 34. in 37 postave od 10. marea 1870 št. 18. (Dež. zak.) se nadomestijo tako:

§. 21. Da se zračni znesek, ki je za vsako učiteljsko službo odločen, razdelijo za šolske občine z ozirom na poprečne cene za življenje najpotrebnejših reči in na druge krajne okoliščine v tri vrste.

To razdelitev napravi deželna šolska oblastinja in jo vsakih 10 let pregleda; vendar jo sme tudi med tem časom popraviti.

§. 22. Najmanjši znesek učiteljeve gotove letne plače znaša v občinah I. (najviše) vrste 300 gld. v občinah II. vrste 300 gld. in v občinah III. vrste 400 gld.

§. 32. Ravnatelj ali nadučiteljem tiče pravilna doklada, katera znaša v občinah I. in II. plačne vrste za eno 200 za to 100 gld., v občinah III. plačne vrste za prvo 100 gld. za drugo 50 gld., katero lahko v enakih odplačilih (ratah) se stalno letno plačo vred prejemajo.

Kder obstoje plačne stopinje. stopi imenovani ravnatelj ali nadučitelj ob enem na najviše plačno stopinjo.

§. 34. Drugim učiteljem tiče stanovanjska odškodnina določena v znesku letnih 80 gld.

§. 37. Podučitelju gre tudi stanovanjska odškodnina v znesku 80 gld.

Cl. II. Te preuredbe ne spreminijo onih pravic do večjih plač, katere je uže zadobilo učiteljsko osebje, nameščeno po določbah postave od 10. marea 1870 št. 18. (Dež. zak.)

Cl. III. Ta postava zadobi veljavo tistega dne, ko se razglasi.

Cl. IV. Mojemu ministru za uk in bogočastje je naročeno, da to postavo izvrši.

(**Na društvo „Slavec“**) so v zadnjem času pristopili kot ustanovniki: gospod A. Klodič, c. k. dež. šolsk. nadzornik v Trstu, g. Ferdo Vodopivec, učitelj v Mirnem, č. g. Smrekar, vikar v Logu, g. Kuralt, učitelj na dež. kmet. šoli v Gorici in g. Hoban, učitelj v Gorici.

Pri tej priliki priporočamo prav živo vsem g. poverjenikom „Slavec“, da temu društvu pridobijo še nekoliko udov, ustanovnikov, poveev in podpornikov, kajti v društvu pogrešamo še prav dosti odličnih narodnjakov. — Gg. poverjeniki naj bodo marljivi, ker le po tem bo „Slavec“ dospel do krasnega cilja.

P. n. gg. poverjeniki so naproseni, da doše jim „sprejemnice“ z dotičnimi pobotnicami vred p. n. gg. društvenikom uročiti blagovole ter prejeti denar berž ko mogoče doposlati (§. 17 dr. pr.). —

(**Goriška čitalnica**) napravi prih. soboto 18. t. m., domačo plesno zabavo. Nadejamo se veselega večera, kakor navadno v čitalnici.

(**Šolstvo**) Gimnazijo letos obiskuje 294 dijakov, lani jih je bilo le 278 sē začetkom leta. V I. razred se jih je oglasilo 39 Slovencev 49 Italijanov in 9 Nemecev. Pri preskušnji je palo 12 Italijanov in 1 Slovenec, tedaj ostane enako število Slovencev in Italijanov. Realno obiskuje letos 216 dijakov, baš toliko jih je bilo lani.

(**Iz Prvačine**) se nam piše, da se je tam osnovalo vinorejsko društvo. Pravila so uže sestavljena, ter volen začasni odbor. Nadejati se je, da to društvo bo de uspšno delovalo, kajti stalo bode na skupni občinski podlagi. Novo društvo šteje uže 45 udov. — Dober uspeh!

(**Nova poštna ekspedicija**) se je odprla v Volčah. To je za endajšne kraje jako koristno.

(**Iz Zadra**) 30. oktobra se iskreno zahvaluje g. Kazimir Ljubič v imenu „pomočnog Odbora Hercegovcem“ za od družbe narodnih fantov v Solkanu poslanih 70 for. —

Dotično pobotnico hrani Franjo Ferfila. —

(**General Garibaldi**) je pisal v Trst svojemu prijatelju sledeče pismo, ki ga je priobčil „Cittadino“: Moj dragi! Če tudi bi ostal en sam vstajnik v Hercegovini, mora se mu pomagati! Nadejam se, da bodo Ljubobratji in drugovi možato vstrajali do spomladi. Mej tem je treba se vseni močni sodelovati za nje. Recite hrabrim junakom črnogorskim, da ves svet občuduje njihov heroizem. Pozdravite jih prisrčno. Rim, 30. oktobra 1875. Vedno vaš G. Garibaldi.

(**Ugovorna obravnava „Sl. Naroda“**) 4. nov. je urednik „Slovenskega Naroda“ Jurčič ugovarjal v vsem skupaj proti konfiscaciji osmih člankov, natisnjenih v treh konfisciranih številkah. Sodišče je pri štirih manjših dementiralo državno pravdnštvo, izpoznavši, da njih konfisciranje nij opravičeno. Pri dveh uvdnih člankih pak je tudi zavrgla juridične državne pravdnštva, a izpoznala ipak kaljenje javnega miru po družih paragrafi, kar se nam zdi še le principijelno vprašanje, katero se bode rešilo v drugej instanci, ker urednik je proti razsodbi, osobito o zadnjem članku, naznanil pritožbo na višjo sodnijo. Dobro tako, da nij saj drž. pravdnik preveč „äiensteifrig.“

(**Hubmajer**) je došel te dni v Ljubljano k vojaškemu kontrolnemu zboru, a bode sopet odšel v Hercegovino. Mladi, nadepolni narodni slikar, g. Grilec, je dobil njegovo sliko, da bode po nji posnel večo oljnato podobo tega pravega slovenskega junaka in jo v Gorici razstavil.

(**Tatvina**) V Podgori so neznani tatovi ulomili v tovarno pisarno g. Ritterja ter ukrali iz kase 100 gl., ker več nijso našli.

(**Financiar Demkovič**) je minul teden okradel nadinšpektorja, svojem tovaršem uro, zimsko suknjo in dva pisni z denarom ter jo pobrisal, kam? to ve naj bolje sam! Omeniti je treba, da je bil nadinšpektorjev ljubljence baje zato, ker je svoje slovenske tovariše zaničeval.

(**Slovenski švindlerji**) Na cesti iz Vogrskega proti Gorici, srečata dva še precej dobro opravljena moža nekega kmeta iz Vogrskega, vstavita ga in mu rečeta, če bi bilo mogoče, da bi jima posodil 200 gl., ker imata v bližini kupiti par volov in jima je denar zmanjkal; rekla sta mu tudi, da sta stričnika goriškega nadškofa in da mu bode ta denar povrnila v goriški nadškofiji, katerega jima bode dal goriški nadškof. Kmet s prvega noče nič vedeti; a škofovo sorodstvo ga je vendar preslepilo, povrne se z obema drugema na Vogersko in prosi tam soseda, naj mu posodi 200 gl., katere je izročil omenjenima psevdostričnikoma.

Kmet gre še tisti dan v Gorico naravnost v nadškofijo, poprašuje po stričnikih nadškofa, a v nadškofiji mu nijso znali nič povedati, na kar je še le kmet sprevdil, da sta ga neznana tujca strašno prevarila. Naznanil je švindlerja policiji, a ona ja nij še zavohala. Kmet je toraj zaradi svoje nepremišljenosti prišel ob 200 gold. Varujte se švindlerjev!

(**Velika nesreča na železnici**) V četrtek 4. novembra do polu dne je vlak iz Dunaja dešel ob 1. uri in 15 minutah na postajo Göpfritz. 6 minut še od Schwarzenaua oddaljen, kjer bi imel prevoziti nek most, vzbudili so se potniki vsled strašanskega sunenja. Vlak je padel čez nasip, mašina zvrnila se je proti mostu, in tudi 13 vozov soboj v globočino potegnila, mej temi je bil tudi poštni voz. Moč s katero so vozovi pali, bila je velikanska, kajti mnogo vozov prebračalo se je po večkratov in nazadnje so obležali s kolesi na kvišku preobrnjeni. Kmalu potem čul se je jok in stokanje unesrečenih ljudij. Grozovitnejša je bila nesreča še za to, ker je bila temna noč. Prvi je na pomoč prehitel najbližnji železniški stražnik, kateri je potem tudi hitro naznanil v Schwarzenau. V groznej zmešnjavi nij nikdo vedel prav za prav, kaj se je zgodilo, ker so večidel vsi popotniki spali. Najprvi je bil konduktor spalnega voza, ki se je rešil, in njegovi potniki so iz vozov izkobacali in so potem tudi drugim pomoč delili. Mej tem je prišla tudi pomoč iz Göpfritz in Schwarzenaua. Stoprv ob 2. po noči prišla je večja pomoč z baklami in drugim orodjem. Najprvo so se brigali za ranjene in mrtve, napravili so jim na bližnjem travniku postelje iz voznih polstrov. Od železniških osob našli so samo mašinskega vodnika in mašinskega ognjekurca, oha mrtva pod mašino, posebno zadnjega strašno raterganega. V jednem vozu II. razreda našli so neko gospo in njeno hčer, katera je bila noseča. Mati je ležala mrtva, ker se je pri prebračanju voza na glavi ubila, hči pak je ležala na njej čisto omotena, a nepoškodovana. Posebno veliko sta trpela poštna uradnika. Teško ranjenih je 12 osob, število mrtvih je desedaj narastlo do 9 osob: S tem vlakom se je peljal tudi dr. Tonner, vojaški zdravnik, poznan tudi v Gorici, ker je tukaj bival več let kot zdravnik poljka „Franc Karol“ in je bil pri nas jako priljubljena osoba. Ne ve se, če je mrtev, ampak pogrošajo ga. Zagotavlja se, da je ta nesreča prozročena iz same hudobije. Vendar pa se to še gotovo ne ve in sumi se, da hočejo nekateri časopisi, podkupljeni po železniškem društvu, to zadnje oprati pred svetom in pred sodnijo.

(**Nadalje so darovali za Hercegovinske sirote.**) V Koprivi na Krasu: Miha Furlan 1 gl., Janez Ukmar 50 s., Janez Novič 45., Jurcava hiša 45., Janez Novič 40 s., Anton Gulič 30 s., Andrej Stolfa 20 s., Miha Jurca 20 s., Janez Živec 20 s., Janez Orel 20 s., Franca Jurca, Berje 20 s., Marija Ukmar 20 s., Jožefa Blažova 20 s., Anton Oru 15 s., Jos. Sonc 15 s., Miha Novič 10 s., Dragot. Švagelj 10 s., Urša Jurca 4 s. Skupaj 5 gl. 24 s. koji znesek Vam pridjan pošiljam. Več občinarjev izreče gosp. vik. Šubič in gosp. županu, Guliču presrčno hvalo za njih trud pri nabiranju, koja sta se sama podala od hiše do hiše. Po mogočnosti se bode še dalje nabiralo.

Poslano.*)

Razglasilo se je po porednih osebah, da sem jaz faliral in prepisal vse svoje premoženje na ime svoje žene in svojega sina.

Ker je to obrekovanje škodljivo moji česti in mojemu blagru, sem primoran, imenovati tukaj javno vse one, ki so to vest razširili, grde lažnjivce in obrkovalce in povabljam ob enem vse tiste, ki bi imeli kaj tirjati pri meni, naj se oglašijo pri g. c. k. notarju, dr. Dellabonu v Gorici, pri katerem sem v ta namen depositiral zadostno vrednost in pri tem gospodu bo vsakdo, za vsakih 100 gold. opravičene tirjatve dobil 110

gold. — Tisti pa, ki prinese in pokaže prav istemu gospodu kako moje dolžno pismo, dobi 500 gld. v dar in prav toliko dobi vsak tisti, ki dokaže, da sem jez prepisal svoje premoženje na ime svojega sina ali svoje žene.

Sagrada 10. novembra 1875.

Franca Panlelič mp.
mlinar in posestnik.

*) Ur-dništvo nij odgovorno ne za obliko ne za sadržaj.

Čitalnična restavracija.

Črno vino (berzamin) po 28 sold. liter. Izvrstna sladka rebula po 28 sold. liter. Dobre in frišne jedi, abonement za gospode, vse prav dober kup. — V soboto zvečer rižot, divjačina in purani. —

Hiša na prodaj

Hiša na prodaj.

V Idriji je sredi mesta trinadstropna hiša z 13 sobami, kuhinjo, jako primer-nem, velikim hramom za kerčmo in lepem vertom, prostovoljno na prodaj; cena jej je 2500 fl.

Kupaželjni naj se blagovolijo pri ured-ništru „SOČE“ oglasiti.

Hiša na prodaj

Izurjeni in dobri kamnorezi

dobe lahko dobre in stalne službe v kam-nolomu za marmor v Stopni-ku pri sv. Luciji na mostu.

Služba

občinskega tajnika

je spraznjena pri tukajšnjemu občinskemu uradu s plačo letnih 500 f, ter prostim stanovanjem.

Prosileci naj svoje dotične prošnje z dokazi da so zmožni slovenskega in nemškega jezika v spisu in v govoru — ulože v tukajšnji občinski pisarnici do konca novembra t. l.

Dotičnemu tajniku je na voljo dano v tukajšnji pisarni gosp. odvetnika D.or Kocelli-ja si v prostih urah še kaj pose-baj prisluziti.

Ugovarstvo Krške občine dne 28. okt. 1875.
Pfeifer, župan.

Naznanjam p. n. občinstvu, da sem z današnjim dnevom prevzel gostilnico pri Batističu v Solkanu in ker obetam skr-beti za prav ročno postrežbo, za okusne jedi, dobre pijače, čedno opravljene sobe za pre-nočišče in vseto po spodobni ceni, zanašam se, da me bodo p. n. domačini in tujci radi in pogostoma se svojim obiskovanjem počastili.

V Solkanu dne 21. oktobra 1875

ANTON SPACAPAN.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je odprl krojaško delalnico v Solkanu in da se bo potrudil gg. naročnike postreči dobro in prav dober kup.

MARTIN POBERAJ